

Inspektionsrapport
från Skolverket
2006:90

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Björkö friskola
Linköpings kommun

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Björkö Friskola
Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster
590 75 Ljungsbro

2006-09-13
1 (2)
Dnr 54-2005:2141

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Björkö Friskola i Linköpings kommun

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Björkö Friskola i Linköping. Besök gjordes i skolan den 9–10 maj 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn och elever att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner. Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets hemsida (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 13 december 2006 skall Björkö Friskola redovisa till Skolverket, enheten i Linköping, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att följa upp effekterna av inspektionen inom cirka två år. Skolverket kommer då att begära en redovisning av de åtgärder som vidtagits för att förbättra kvaliteten.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten i Björkö Friskola genomgående är av god kvalitet. Arbetsklimatet i skolan bedöms vara gott och undervisningen bedrivs i en omsorgsfullt utformad och inspirerande miljö för lärande. Eleverna når goda kunskapsresultat men deras inflytande över och ansvar för sin utbildning bör öka. Per-

sonalen har utbildning och visar stort engagemang för den utbildning som bedrivs. Skolledningen är väl förtrogen med och leder verksamheten på ett tydligt sätt. Kontakten mellan skola och hem fungerar väl och föräldrarna är engagerade i skolans hela verksamhet.

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Elevernas kunskaper om målen för utbildningen bör förbättras.
- Skolans bedömning av elevernas kunskapsresultat bör tydliggöras.
- Elevernas inflytande över och ansvar för den egna utbildningen bör förbättras.

Följande områden inom huvudmannens verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Betyg utfärdas inte i enlighet med Skolverkets medgivande om rätt att anordna prövning och utfärda betyg (1 a kap.7 § förordning om fristående skolor).
- Utvecklingssamtal genomförs utan att eleven deltar (1 a kap. 7 § förordning om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Karin Nilsson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också tf enhetschef Per Lennermark samt undervisningsråden Claes-Göran Aggebo och Christina Aro-Östgren deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Linköpings kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i Björkö Friskola fristående förskoleklass, grundskola samt grundsärskola årskurs 1–9

Innehåll

Innehåll.....	1
Inledning	1
Underlag.....	2
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av utbildningsresultaten.....	4
Bedömning av verksamheten	5
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Björkö Friskola den 9–10 maj 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets tredje inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet läsåret 1992/93. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 2001 (beslut 19 februari 2001, dnr 2000 :3016). Skolverket förutsatte i sin bedömning vid detta tillfälle att skolan upprättar en kvalitetsredovisning men bedömde att skolan i övrigt uppfyllde villkoren för fortsatt godkännande.

Inspektionen inriktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga gällande författningar.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Skolverket följer upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels hämtat ur den dokumentation som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels ur den information som framkommit vid inspektionsbesöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts. Huvudmannen för Björkö Friskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Vid inspektionsbesöket intervjuades rektorn, skolsköterska, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Linköpings kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen utnyttjar regelbundet sin rätt till insyn vid fristående skolor i kommunen och har därvid inte funnit anledning till någon anmärkning mot Björkö Friskola.

Beskrivning av skolan

Björkö Friskola	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	43
Skolbarnsomsorg	78
Förskoleklass	25
Grundskola	224
Särskola	3

Skolverket godkände Björkö Friskola i Linköpings kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1–6 genom beslut den 1 juli 1992 (dnr 92:787), årskurserna 7–9 genom beslut den 2 december 1992 (dnr 97:857), utbildning motsvarande grundsärskola för årskurserna 1–9 genom beslut den 26 maj 1999 (dnr 98:1721) samt verksamhet motsvarande förskoleklasser den 21 januari 2001 (dnr 2000:3789). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag från elevernas hemkommuner samt får anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolan har en Waldorfpedagogisk profil.

Huvudman för skolan är Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster, WiV, med organisationsnummer 822002-7596. Stiftelsen bildar tillsammans med dotterbolaget WiV Fastighetsbolag AB med organisationsnummer 556506-1867 som äger de fastigheter där stiftelsens verksamhet bedrivs, en koncern.

Verksamheten vid Björkö Friskola startade läsåret 1992/93.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 227 elever i grundskolans klasser varav tre är integrerade särskoleelever. De flesta eleverna är folkbokförda i Linköpings kommun, men skolan har även elever från Norrköpings, Motala och Mjölby kommuner.

Björkö Friskola är Linköpings första fristående skola. Skolan är belägen på landet någon kilometer utanför Ljungsbro samhälle och cirka två mil norr om Linköping. På en stor skolgårdsyta ligger tre nyuppförda skolhus, en äldre skolbyggnad och ett par paviljonger som vid årsskiftet 2006/07 ersätts av ett nu pågående byggprojekt som skall inrymma en s.k. kulturarena för idrott, drama, musik och hantverk. Skolan har en ekologisk profil med bl.a. egen reningspark och kök för tillagning av ekologiskt närproducerade råvaror.

Huvudmannen driver även förskole- och fritidsverksamhet i anslutning till skolan samt ett gymnasium med ett estetiskt program med natur- och samhällsinriktning, Björkö Fria Gymnasium, beläget i centrala Linköping.

Skolverkets inspektion avser endast grundskola, särskola och förskoleklass.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Björkö Friskola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Björkö Friskola genomgående är av god kvalitet. Arbetsklimatet i skolan bedöms vara gott och undervisningen bedrivs i en omsorgsfullt utformad och inspirerande miljö för lärande. Eleverna når goda kunskapsresultat men deras inflytande över och ansvar för sin utbildning liksom delaktighet i skolans hela verksamhet kan öka.

Personalen har utbildning och visar stort engagemang för den undervisning som bedrivs. Skolledningen är väl förtrogen med och leder verksamheten på ett tydligt sätt.

Kontakten mellan skola och hem fungerar väl och föräldrarna är engagerade i skolans hela verksamhet.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kunskaper om målen för utbildningen bör förbättras.
- Skolans bedömning av elevernas kunskapsresultat bör tydliggöras.
- Elevernas inflytande över och ansvar för den egna utbildningen bör förbättras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast skall åtgärdas.

- Betyg utfärdas inte i enlighet med Skolverkets medgivande om rätt att anordna provning och utfärda betyg (1 a kap. 7 § förordning om fristående skolor).
- Utvecklingssamtal genomförs utan att eleven deltar (1 a kap. 7 § förordning om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Barnen i Björkö Friskolas förskoleklass har läsåret 2004/05 deltagit i den kartläggning av 6-åringars språkutveckling genom screeningtestet ”Vad sa fröken?” som genomförts i Linköpings kommuns samtliga förskoleklasser. Resultatet av testet visar att flertalet barn, 95 procent, har god eller mycket god språklig förmåga.

Även i årskurserna 3 och 7 har eleverna deltagit i tester som genomförts i den kommunala skolan. Resultaten på dessa s.k. avkodningstester som mäter elevers förmåga att snabbt avläsa enstaka ord är emellertid enligt skolans egen bedömning i kvalitetsredovisningen anmärkningsvärt låga. Den sena läsinlärnningen som är en del av waldorfpedagogiken och elevernas ovana vid skriftliga prov anges som förklaring.

Under de första skolåren lägger Björkö Friskola stor vikt vid berättandet och leken som grund för inläring och väljer därför att inte genomföra nationella diagnoser i de lägre årskurserna. I årskurserna 5 och 9 genomförs de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik. Vårterminen 2005 uppnådde cirka 80 procent av eleverna i årskurs 5 målen i proven i dessa ämnen och i årskurs 9 bedömdes samtliga elever ha uppnått minst godkänt resultat. Som en följd av resultatet i årskurs 5 och i syfte att tidigt uppmärksamma elevers eventuella behov av stödinsatser i matematik har under innevarande läsår ett eget screeningtest utvecklats på skolan baserat på nationella prov och diagnoser för att utnyttjas i årskurserna 3–5. Lsåret 2004/05 kom alla elever i årskurs 9 in i gymnasieskolan på sitt förstahandsval. Skolledning och lärare gav i intervjuerna uttryck för att skolans elever klarar sina gymnasiestudier mycket väl, vilket bl.a. bekräftas av en undersökning skolan genomfört för något år sedan bland elever i sista årskursen i gymnasieskolan.

Stiftelsen Waldorfpedagogik i Vreta Kloster har ansökt om och Skolverket har i beslut den 12 december 2000 (dnr 2000:3790) medgivit Björkö Friskola rätt att anordna prövning och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för grundskolan. Skolan skall därvid tillämpa de bestämmelser som finns i 7 kap. grundskoleförordningen gällande utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner, betygs-kriterier, betygsbeteckningar etc. Trots detta beslut utfärdas inte betyg enligt grundskoleförordningen utan skolan avger skriftliga omdömen, som inför ansökan till gymnasieskolan tolkas och omräknas av intagningsnämnden i Linköpings kommun. Individuella omdömen ges en gång per år i årskurs 7 och 8 samt två gånger per år i årskurs 9.

Eleverna har bristfälliga kunskaper om målen för utbildningen. I början av en ny temaperiod ges eleverna insikter i vad denna kommer att innehålla men ingen av de intervjuade eleverna kände till att det finns kursplanemål och betygs-kriterier utan förlitar sig till att lärarna vet vad de skall kunna.

I intervjuerna med elever och föräldrar beskrivs skolan som trygg och trivsamt och med en ”god atmosfär”. Lärarna följer klassen under ett flertal år och kontinuiteten ger, enligt såväl lärarna själva som föräldrarna, en grund för att utveckla elevernas trygghet. Skolmiljön både in- och utvändigt framhålls som mycket stimulerande. De positiva omdömena om lärandemiljön bekräftas av en enkätundersökning ställd till föräldrar vårterminen 2004. Elevintervjuer ger dock bilden av att skolan ibland känns lite isolerad. Eleverna i de högre årskurserna efterlyser mer gemensamma aktiviteter med övriga skolor i kommunen.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att elevernas kunskapsresultat utgående ifrån resultaten på de nationella proven i årskurs 9 är goda. Skolan utfärdar inte betyg i enlighet med Skolverkets beslut om godkännande av skolan vilket är en brist. Elevernas kunskaper om målen för utbildningen bör förbättras. Resultatet av skolans arbete med normer och värden är bra.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill granskas om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

I Björkö Friskola framhåller personalen arbetet med normer och värden vara en integrerad del av den dagliga verksamheten utifrån waldorfpedagogikens strävan att omfatta en helhetssyn på människan. I ”Handlingsplan mot kränkande behandling på Björkö Friskola läsåret 2005/06” beskrivs hur skolan arbetar förebyggande för att skapa ett gott arbets- och umgängesklimat och vilka åtgärder som vidtas om en mobbningsituation eller annan kränkande behandling skulle uppstå. Planen är väl känd i verksamheten. En samstämmig bild ges av att mobbning sällan eller aldrig förekommer och att om problem av något slag uppstår åtgärder vidtas utan dröjsmål. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Skolan är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bl.a. upprätta en likabehandlingsplan. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar alla former av kränkande behandling i sitt fortsatta arbete.

I kvalitetsredovisningen från föregående år framhålls att det i skolans grundsyn ingår att de vuxna tar ansvar för barnen och att eleverna således inte skall ha ett alltför stort ansvar och inflytande i unga år. I årskurs 3 får eleverna börja planera en lektion i veckan och genomföra aktiviteter för klassen, i årskurs 4 införs klassråd och i årskurs 7 elevråd. Lärarna anser att de genom att vara goda förebilder uppfostrar till ett demokratiskt förhållningssätt och att ett inflytande utvecklas i samtalet. Verksamhetsbesök och intervjuer med eleverna bekräftar att den inre arbetsmiljön präglas av en nära och öppen kontakt mellan eleverna och de vuxna i skolan men visar att elevinflytande i mer formella former har liten betydelse. Eleverna uppger att de alltid kan framföra åsikter och önskemål som exempelvis att göra inköp till skolgården eller att ändra datum för ett prov och att de oftast också blir hörsammade. Däremot anser de sig inte ha något egentligt inflytande över undervisningens uppläggning och innehåll. Inspektörerna bedömer att eleverna i enlighet med läroplanen för grundskolan bör ges större möjligheter att successivt utöva ett allt större inflytande över sin utbildning.

Skolan har ett starkt föräldraengagemang. Skolans huvudman är en föräldrastyrd stiftelse och föräldrarepresentanter från varje klass bildar en föräldraförening som genom ett flertal arbetsgrupper stödjer skolan. Bl.a. har föräldrarna ett frivilligt ansvar för städningen vilket enligt såväl föräldrarna själva som lärare och skolledning leder till god vuxenkontakt och insyn i barnens vardag. Föräldramöten hålls med regelbundenhet.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

Enligt underlaget till Skolverkets beslut den 2 december 1997 om godkännande anges att skolan kommer att följa Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo94) med anpassning till skolans inriktning och egna kursplaner. I sina måldokument beskrivs Björkö Friskola som en Waldorfinriktad friskola som ”lyder under den allmänna läroplanen, LPO 94, och arbetar efter Waldorfskolans kursplan”. Måldokumentet, som för närvarande revideras, utgörs av en lokal arbetsplan och bearbetningar av de nationella kursplanerna och Waldorfskolefederationens kursplaner i samtliga ämnen. Trots att skolan inte utfärdar betyg utan avger omdömen används vid bedömning av elevernas kunskaper de nationella betygskriterierna i avvaktan på att lokalt utarbetade skall färdigställas.

Waldorfpedagogiken grundar sig på idén att för allt levande gäller rytmiska principer. Detta tar sig uttryck i att elevernas scheman alla dagar börjar med en s.k. morgonperiod. Under detta arbetspass om cirka 120 minuter studeras i de högre årskurserna de natur- och samhällsvetenskapliga ämnena integrerat i perioder om 2–4 veckor; i de lägre ett ämne åt gången – formteckning, svenska eller matematik. Mitt på dagen studeras de estetiska ämnena och språk och skoldagen avslutas vanligen med idrott- och hälsa eller slöjd. Perioderna inleds med att läraren, oftast med hjälp av anteckningar på svarta tavlan, går igenom stoffet. Eleverna dokumenterar sina kunskaper i s.k. periodhäften. Stor vikt läggs vid häftets illustrationer. Eleverna uppger att det kan vara svårt att ta igen ett kunskapsmoment vid frånvaro och föräldrarna att det ibland är svårt att förstå uppgifter som görs hemma då tryckta läromedel används i ringa grad.

I enlighet med waldorfpedagogiken påbörjas undervisning i två främmande språk redan i årskurs 1. I Björkö Friskola studeras engelska och tyska under hela grundskoletiden.

Eleverna i Björkö Friskola erbjuds enligt skolans timplan 6 908 timmars undervisning. Inspektörerna noterar att vissa justeringar har gjorts av timplanens totaltid och fördelning av timtid för respektive ämne i jämförelse med skolans ansökan om godkännande men bedömer att dessa endast i ringa grad påverkar förutsättningarna för verksamheten.

Av skolans ansökan om godkännande att bedriva sarskoleverksamhet i Björkö Friskola följer att eleverna skall integreras i grundskoleklasserna och följa läroplanen för det obligatoriska skolväsendet och de nationella kursplanerna för grundsarskolan.

Individanpassning och stöd

I Björkö Friskola pågår sedan ett år tillbaka en utveckling av formerna för stöd- undervisning. En stödgrupp bestående av rektor och speciallärare träffar varje vecka arbetslag och hela kollegiet för information om stödbehov och planering av insatser. I skolans handlingsplan för stödverksamheten beskrivs stödprocessen i fem faser – att uppmärksamma, utreda, dokumentera, åtgärda och utvärdera. För närvarande bedöms cirka 50 elever vara i behov av stöd i någon form. Från att de sarskilda stödinsatserna tidigare regelmässigt bestått i att eleven enskilt eller i en mindre grupp erhållit undervisning betonas nu helheten. Genom framförhållning inför en ny temaperiod kan undervisning och material anpassas till elevers sarskilda behov inom klassens ram. Undervisningen i ämnena svenska, matematik och engelska har i detta syfte dubbelbemanning. Ansvaret för upprättandet av åtgärdsprogram, som tidigare var en uppgift för ”stödlärarna”, överförs i allt högre grad till klasslärarna.

Skolan erhåller stöd av Linköpings kommuns kontaktpersoner i sarskolefrågor, utnyttjar vid behov kommunens handledningsteam och köper in tjänster av en psykolog. Skolsköterskan, som delvis fungerar som kurator, tar kontakter med skolläkaren för eventuella medicinska utredningar.

I föräldraintervjun framhålls skolans stödverksamhet. Intervjun med stödgruppen visar att antalet elever med behov av sarskilt stöd ökar genom att allt fler elever i behov av sarskilt stöd från andra skolor söker sig till skolan.

Fristående skolor som fått medgivande att utfärda betyg skall tillämpa bestämmelserna om utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner. Enligt grundskoleförordningen skall läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal). Samtal i enlighet med förordningen genomförs minst en gång per termin från och med årskurs 5 i Björkö Friskola. Samtalen förbereds genom att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling går igenom i respektive arbetslag. I årskurserna dessförinnan förs utvecklingssamtal enbart mellan läraren och föräldrarna eftersom barnet enligt Waldorfpedagogiken först i 9-årsåldern har en jaguppfattning. Lärarna uppger att enskilda samtal emellertid förs med de yngre eleverna under lektionstid och att individuella anpassningar av verksamheten görs, vilket enligt inspektörernas bedömning inte är tillräckligt för att uppfylla författningarnas krav.

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för

den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. De fristående skolor som fått medgivande att utfärda betyg skall tillämpa bestämmelserna om utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner.

Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Ett arbete med att skapa en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev har påbörjats att tillämpas från årskurs 1. Rektor bedömer att en sådan plan kan vara i praktiskt bruk i alla klasser till höstterminen 2006. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan intensifierar sitt arbete med att upprätta dessa planer för varje elev.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Bedömningar av elevernas kunskapsnivå sker på flera sätt. Regelmässigt genomför eleverna i de högre årskurserna ett prov, oftast i skriftlig form, efter varje temaperiod. Diagnoser och nationella prov tillämpas för bl.a. bedömning av likvärdigheten med andra skolor och elevers stödbehov.

I årskurserna 1–6 erhåller föräldrarna en dokumentation, ett ”läsårsbrev”, över vad klassen arbetat med under året och en bedömning av klassens sociala utveckling. Från och med vårterminen i årskurs 7 utfärdas individuella omdömen. Dessa inleds med ett omdöme om elevens personlighet och arbetsinsatser och beskriver de arbetsområden i respektive ämne klassen arbetat med. Elevens kunskapsresultat uttrycks i termer av ”periodhäftet blev OK” eller ”det skriftliga provet var mycket bra”. Någon bedömning av kunskapsresultaten i förhållande till kursplanemålen framgår emellertid inte i de omdömen inspektörerna tagit del av. Mot bakgrund av ovanstående bedömer inspektörerna att skolans bedömning av elevernas kunskapsresultat bör tydliggöras.

Kvalitetssäkring och kvalitetsarbete

Samtalet såväl mellan läraren och eleven i undervisningssituationen som mellan lärarna i kollegiemötena beskrivs av personalen vara skolans viktigaste utvärderingsinstrument. Den kontinuerliga dialogen anses i sig leda till förändringar och förbättringar utan att kopplingar till mål, betygskriterier och måluppfyllelse alltid tydliggörs. Intervjuer med lärare och dokumentstudier visar att också ett mer strukturerat kvalitetsarbete i form av bearbetningar av arbetsplaner, utarbetande av handlings- och verksamhetsplan för stödundervisningen och en systematisk uppföljning av gjorda insatser pågår. I kvalitetsredovisningen från föregående år har skolan valt att fokusera på de prioriterade mål som återfinns i kommunens skolplan. Insatser, resultat och åtgärder beskrivs. Redovisningen har utarbetats under medverkan av personalen medan eleverna deltagit i ringa grad. Det är av vikt att skolan använder sig av kvalitetsredovisningen som ett verktyg för utvecklingen av den egna skolan. Inspektörerna vill påpeka att arbetet med kvalitetsredovisningen skall främja skolans kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga de nationella målen för utbildningen.

Ledning och intern kommunikation

Björkö Friskola drivs av en stiftelse vars högsta ledning är styrelsen. Till styrelsen är rektor, verksamhetsledarna för de fyra enheter i vilka verksamheten är organiserad samt föräldrarepresentanter adjungerade. Styrelse och ledning be-

skriver skolan som en värdestyrd organisation med självförvaltning. I ett flertal arbetsgrupper som sorterar under kollegium, föräldraföreningen eller stiftelsen arbetar personal och föräldrar med olika uppgifter inom skolans verksamhet – i miljögrupp, musikgrupp, byggrupp etc. De årskursvisa arbetslagen, de s.k. stadiegrupperna, planerar och följer upp den pedagogiska verksamheten. Kollegiet i plenum fattar beslut i pedagogiska frågor, bereder beslut i andra och diskuterar övergripande teman. En sedan något år tillbaka genomförd organisationsförändring har resulterat i att organisationen formaliserats. Skolan har nu en ledningsgrupp bestående av en rektor på 50 procent, en pedagogisk samordnare på 40 procent samt en personalansvarig på 80 procent som även ansvarar för gymnasieskolan. Inspektörerna bedömer att den interna kommunikationen fungerar väl och att ledningsstrukturen med i organisationen kända befattningsbeskrivningar är tydlig.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer skolans arbete med värdegrundsfrågor och arbetsmiljö vara väl fungerande. Elevernas inflytande över och ansvar för den egna utbildningen bör dock förbättras och eleverna skall delta i utvecklingssamtalen. Elevernas kunskaper bör tydligt relateras till kursplanemålen i de skriftliga omdömena.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information att skolan står öppen för alla i föreskriven utsträckning, om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Utbildningen skall även vara avgiftsfri.

Bestämmelser finns i bl. a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Vid kö till skolan tillämpas följande urvalsprincip: syskonförtur, s.k. Vreta Klosterförtur, dvs. närhetsprincip, ”dagisförtur” samt tid i kön. För närvarande finns 177 barn födda 2000-2005 på kölistan. Skolan har en särskild s.k. rekryteringsplan som vänder sig till föräldrar till barn som skall börja i förskoleklassen.

Skolan eftersträvar att alla lärare är utbildade grundskollärare med påbyggnadsutbildning i Waldorfpedagogik. Innevarande läsår har två lärare i de lägre årskurserna enbart Waldorfläroarbildning, övriga även grundskolläroarbildning. Förutom den fortbildning i litteratur och konstnärlig verksamhet som sker vid de veckovisa kollegiemötena genomgår samtlig personal för närvarande utbildning i Waldorfpedagogik upplagd på tre år.

Skolan har inte särskilda lokaler för ämnena idrott- och hälsa och hem- och konsumentkunskap. Idrott- och hälsa bedrivs i inhyrda lokaler som eleverna går eller bussas till och utomhus. Undervisning i hem- och konsumentkunskap genomförs i matsalens kök alternativt i fritidsgårdens en bit bort. I den byggnad som nu uppförs på skolgården kommer dessa ämnen att inrymmas. En mindre sal är utrustad för undervisning i de naturvetenskapliga ämnena. I årskurs 9

väljer skolan att genomföra kemiperioden i Björkö Fria Gymnasiums kemisal i centrala Linköping.

På skolan finns 18 datorer, varav 5 i en datorsal och 6 i lokalerna för stödundervisning.

Skolan har ett elevbibliotek, kompletterat med besök av bokbuss.

Utbildningen är avgiftsfri i Björkö Friskola.

Björkö Friskolas resultaträkning från år 2003–2004 och budget för 2005–2006 visar på ett överskott. Den samlade bilden är att skolan har en stabil ekonomi och en positiv framtida prognos.

Sammanfattning

Trots brist på egna särskilda lokaler för ämnena idrott- och hälsa och hem- och konsumentkunskap visar inspektionen att Björkö Friskola har goda förutsättningar att driva och utveckla verksamheten. Personalens kompetens bedöms vara god.

Datum	Ort
2006-09-13	Linköping

Karin Nilsson
Christina Aro Östgren